

HOE ERG MISSEN WE DE WATERPRINS?

Tekst Dorine van Kesteren | Foto Goos Veen / Hollandse Hoogte

Bij de troonsbestijging op 30 april legt kroonprins Willem-Alexander zijn officiële functies op het gebied van het watermanagement neer. Een verlies voor de watersector, valt alom te beluisteren. Maar wat heeft de prins de afgelopen vijftien jaar precies betekend voor de sector, onze export en ontwikkelingssamenwerking?

Het is 1997. Op zijn dertigste verjaardag wordt kroonprins Willem-Alexander geïnterviewd door Paul Witteman. "Ik denk dat ik een gebied gevonden heb waar ik mij echt in vast wil bijten: watermanagement." Witteman is even stil en kijkt een beetje glazig. "Pardón?"

De reactie van Witteman is tekenend, want in de dagen daarna doet de hele pers wat lacherig over de plannen van de prins. In die tijd was watermanagement nog nauwelijks een bekende term in Nederland. Inmiddels zijn we zestien jaar verder en is duidelijk dat de prins een vooruitziende blik had: water is nationaal en internationaal een steeds belangrijker thema geworden. Het was bovendien een heel handige keuze, omdat het onderwerp niet *verpolitiekt* is. "Water is neutraal terrein: van links tot rechts is men het erover eens dat er voldoende schoon drinkwater moet zijn en we onszelf moeten beschermen tegen het water", zegt Sybe Schaap, Eerste Kamerlid en voorzitter van het Netherlands Water Partnership, de organisatie die de samenwerking in de watersector wil bevorderen om sterker te staan op de internationale markt.

Willem-Alexander heeft zijn taak serieus genomen, daarover is iedereen het wel eens.

Professor Hans Bressers, die samen met de prins in de Adviescommissie Water zit en het kabinet mag adviseren: "Hij heeft het water niet gebruikt als mooi onderwerp voor de bühne, maar zich daadwerkelijk ontwikkeld tot een zeer capabele waterspecialist, met aanzien in binnen- en buitenland. Zijn koningschap is een verlies voor de watersector."

Schaap: "Hij is geïnteresseerd, inhoudelijk onderlegd en geboeid door nieuwe technieken en ontwikkelingen."

Theo Schmitz van Vewin, de belangenorganisatie van de tien Nederlandse drinkwaterbedrijven: "Het valt me altijd op hoe goed hij zijn dossiers kent."

Sjef Ernes van Aqua for All, de organisatie die zich inzet voor beter drinkwater en sanitair in de Derde Wereld: "Hij heeft zich echt geëngageerd met de watersector. De boodschap overbrengen zoals hij doet, kan alleen als je persoonlijk betrokken bent."

OP DE KAART ZETTEN

Zijn grootste verdienste? Dat hij het thema wereldwijd op de kaart gezet heeft. Dan gaat het niet alleen over de bescherming tegen hoog water, maar ook over de beschikbaarheid van voldoende zoet water, schoon drinkwater en sanitaire voorzieningen. En 'op de kaart zetten' is niet zo vrijblijvend als het klinkt, aldus Schaap. "De waterproblematiek moet permanent op de kaart worden gezet, want anders verslapt de aandacht. Het is heel moeilijk om het >

'Alleen al het feit dat de prins erbij was tijdens handelsmissies, opende deuren die anders gesloten waren gebleven'

‘Hij heeft het water niet gebruikt als mooi onderwerp voor de bühne’

KROONPRINS WILLEM-ALEXANDER werd in 1998 erelid van de World Commission on Water for the 21st Century en beschermheer van het Global Water Partnership. Twee jaar later was hij voorzitter van het Tweede Wereld Water Forum, dat plaatsvond in Den Haag. In 2004 werd de Adviescommissie Water opgericht, die de minister van Infrastructuur en Milieu ‘gevraagd en ongevraagd’ adviseert over waterbeleid en de financiële en maatschappelijke gevolgen daarvan. Willem-Alexander werd voorzitter van deze commissie. In 2006 werd hij ook voorzitter van de Adviesraad voor Water en Sanitatie van de secretaris-generaal van de VN (UNSGAB).

openbaar bestuur wakker te houden.” Ernes: “Hij heeft het onderwerp bekendheid gegeven buiten de kring van professionals. Door concrete voorbeelden te noemen – wist u dat slechts 3 procent van de totale watervoorraad uit zoet water bestaat? – opent hij de ogen.” Bressers: “Hij heeft absoluut bijgedragen aan het besef dat water één van de grote vraagstukken van de mensheid is.”

VEILIGHEID

Willem-Alexander hamert er voortdurend op dat Nederland, als laag liggende delta, altijd waakzaam moet blijven. Zijn betoog komt erop neer dat het een illusie is dat ons land ooit 100 procent veilig zal zijn. En om vrijwel veilig te zijn, moeten we hard werken. Volgens Bressers hebben de inspanningen van de prins geleid tot een groter veiligheidsbewustzijn. Daardoor ontstond een klimaat dat rijp was voor het Deltaprogramma voor veiligheid en zoetwatervoorziening, dat in 2008 is opgezet op advies van de commissie-Veerman. “Een goed voorbeeld is ook de keuze van het vorige kabinet om het waterveiligheidsbeleid te baseren op de risicobenadering: niet alleen kijken naar de overstromingskansen, maar ook naar de gevolgen van een eventuele overstroming. Dit vloeit rechtstreeks voort uit het advies over waterveiligheid van de Adviescommissie Water.”

EXPORT

In het buitenland zet de prins ons land neer als ‘waterland bij uitstek’. Goed voor onze export, stelt Schaap. “Het concrete resultaat is natuurlijk moeilijk meetbaar, maar ik weet zeker dat Nederlandse bedrijven op het gebied van delta- en watertechnologie daar veel profijt van hebben gehad. Alleen al het feit dat de prins erbij was tijdens handelsmissies, opende deuren die anders gesloten waren gebleven.”

Volgens Bressers is ook de overheid zich inmiddels bewust van de kracht van Nederland als water-BV in de wereld. “Niet voor niets heeft zij ‘water’ in 2011 aangewezen als een van de topsectoren voor kennis en innovatie, die specifiek gericht zijn op de export.” Ernes voegt daaraan toe dat de prins ook de publieke kant van het water – het beheer en bestuur – goed voor het voetlicht gekregen heeft. “Met de manier waarop wij afspraken maken met alle partijen die stroomopwaarts van de Rijn en de Maas zitten, zijn wij een voorbeeld voor het buitenland.”

SANITATIE

De prins heeft zich ook intensief bezig gehouden met de maatschappelijke dimensie van water. Als voorzitter van de VN-adviesgroep voor water en sanitatie benadrukte hij onvermoeibaar dat nog steeds meer dan 1 miljard mensen het op dit moment zonder schoon drinkwater moeten stellen. Hij maakte zich er ook hard voor dat elke wereldburger moet beschikken over een toilet, in de strijd tegen ziektes en armoede. Daarbij gebruikte hij consequent het woord ‘sanitatie’ – een vertaling van het Engelse *sanitation* –, dat dankzij hem ingeburgerd raakte in het Nederlands. “Willem Alexander heeft ‘sanitatie’ in de Dikke van Dale gekregen”, zegt Ernes.

“Op het gebied van sanitatie heeft de prins echt verschil kunnen maken”, zegt Schmitz (Vewin). Op welke manier precies, is lastig te zeggen, erkent Ernes. “Maar ik ben ervan overtuigd dat hij het onderwerp op de politieke en maatschappelijke agenda heeft gezet, van politici, het bedrijfsleven en non-gouvernementele organisaties. Als iemand met het gezag van de prins vraagt om dit onderwerp te bespreken, dat gebeurt het.”

Schaap: “De toegang tot schoon drinkwater is een van de millenniumdoelen van de VN. Wat er vervolgens in de praktijk gerealiseerd wordt... de materie is taai. Uiteindelijk moet het worden waargemaakt door nationale regeringen en lokale autoriteiten. En dat ligt natuurlijk buiten de invloedssfeer van de prins.” |